

YLÖS HELVETISTÄ

KIRJ. KONRAD LEHTIMÄKI
(Jatk. edell. num.)

— Kylläpä sinä veli sait tulemaan tänne koko muutokkaan!

— Kyllä sinä on juena... sillä kaupat ovat suljettuja... Mutta sain lopulta sittenkin...

Kun muutettiin oli lähtenyt, aukaisti sisähuoneen ovi ja Julia astui sisään, puettuna yksinkertaiseen, hienoon pukuun.

Marcus hämmästytti sanattomaksi; nyt hän vasta oikein huomasi, mikä muutos Julissa oli tapahtunut! Hän oli aina tottunut ajattelemaan Julian erikoisen kauniina tyttönä — mutta nyt hän näki nuoren, hienon naisen! Hänen orja vartalonsa näytti vielä solakammalta ja nokeammalta kuin ennen, kapeat kasvot entistä hienommalta, henkevämmältä — ja mustista silmistä sädehti salaperäinen, sanoja selittämätön valo, joka tulee vain surusta ja sisäisistä kärsimyksistä... Ja kun hän hymyili vilenesti punastuen, näyttivät hänen poskensa läpikuultavilta, jostakin hurinauksesta kiveä veistetyiltä. — Marcuksesta tuntui, ettei hän koskaan ollut nähnyt niin hurmaavan kaunista naista! Niin, hän oli vielä kauniimpi kuin Aurelia... Marcus ehdotti että mentäisiin yhdessä aamiaiselle, ennenkuin he lähtevät — ja se hyväksyttiin.

Silloin Julius hermostuneena nousi ja sanoi toimekkaasti:

— Minä lähden varaamaan hyvät paikat!

Kun ovi oli sulkeutunut, kirtahti Marcus Julian luokse ja suuteli häntä, kuskaten kiihkeällä hellyydellä:

— Rakas... se mitä nyt sanon on vanhaa, mutta minun täytyy se sitenkin sanoa: Sinä olet kaunis!

— Marcus! — koetti tyttö moittia, mutta hänen hymynsä, sädehtivät silmänsä ja hohtavat poskensa kuvastivat vain hellyyttä, onnea. Molemmat näyttivät rajattoman onnellisilta — niinkuin ei olisikaan käymässä hirveä taistelua. He olivat vielä niin nuoria.

Kun Julia Marcuksen käsivarteen nojautuen astui hotellin loistavaan ruokasaliin, herätti hän tavatonta huomiota. Kun saatiin tietää, että hän oli pelastunut yöllisestä tuhosta, ja nähtiin hänen vielä outuvan, muutui tuo mustapukuinen pääkaupungin kaunotar jokaisen silmissä yhä mielikuvittavimmaksi — kaikki katseet kääntyivät häneen.

Siellä oli myöskin pieni ryhmä upseereja. Marcus tunsi epämääräistä vastenmielisyyttä, kunnallensa heidän äänestä varmuuttaan. Useimman siviilihenkilöt sensijaan näyttivät synkillä epävarmoilta. Erään herran puhe... sai hän tietää, että sauri osa asukkaista, varsinkin rikkaimmat olivat tässä aamuna paenneet kaupungista.

Hetken kuluttua tuli itse ravintolan johtaja Marcuksen luo ja sanoi kohteliaalla, salaperäisellä äänellä:

— Suvaitseeko teidän yhäisyytenne lukea muutamia äsken tulleita sähkösanomia, joita on käsketty antaa tilapäisesti täällä oleville korkeimmille upseereille...

— Olkaa hyvä ja tuokaa! — vastasi hän tyyneesti.

— Heti paikalla, teidän yhäisyytenne!

Hän kirtahti pois, ja Marcus hymähti pilkallisesti:

— Kylläpä minä olen kohonnut! Jospa nyt sitten saisi vastineeksi jotakin todenmukaista tietoa...

Hetimiten toikin tarjolla ne — kannellisessa ruoka-astassa! Marcus asetti ne sanomalehden päälle, niinkuin olisi sitä lukenut.

Päällimmäisessä oli raportti eräästä pikkukaupungista, jossa kapinalliset

olivat voittola. Toisessa ilmoitettiin kaiken olevan vielä epätoivosta. Ja kun hänen seuralaisensa jännittyneinä odottivat, sanoi Marcus hiljaa vain yhden sanan:

— Hyvin.

Mutta kolmas sähkösanoma vaikutti häneen kuin tyrkinisku vasten kasvoja! Sen sisältö oli seuraava:

”Taistelu jatkuu. Neljäsosa sotilasta kapinallisten puolella. Olemme tykkitulella valloittaneet niiltä yhden kaupunginosan. Se palaa. Niiltä kaatunut 5000 — meiltä 63. Me voittamme!”

Seuraavassa kapinalliset hiukan voitolla; viidennessä häilyi voitto sinne tänne — hallituksen joukot odottivat tykistöä.

Mutta kuudes oli aivan pyristyttävä; siinä kerrottiin, että O:n kaupungissa kapinalliset olivat sulkeutuneet erääseen tehtaaseen. Ja kun he eivät poistuneet muuten, ammuttiin sinne kuvernööri käskystä syytyspommeja — ja kaikki paloivat. Kapinalliset olivat kestoksi ”kooneet suunnatoman suuren raa’an joukon”, piiritivät kuvernöörin talon ja polttivat sen oheen hurjasta räivosta mainittia, että eräs sosialisti, joka oli kehoittanut heitä luopumaan oikeistaan, iskettiin paikalla kuoliaaksi; ja virkamiehä ohi surmattu kymmenittäin...

Samalla hetkellä kajahti jossakin kauempana kiväärilaukauksia; ammunta kiihtyi yhä ankarammaksi. Hetken kuluttua alkoi niiltä kuulua toisaaltakin...

Marcus päätti lähteä katsomaan, mutta eteisessä tuli häntä vastaan eräs insinööri, jonka hän oli kauan tuntenut. Marcus puristi kiihkeästi hänen kättään ja kysyi kahakan yksityiskohtia.

— Tämä ei ollut vielä mitään, — vastasi insinööri kiihtyneenä. — Mutta minä pelkään jotain, jotain kamalaa — sillä koko kaupunki on palkkajoukkojen vallassa. Senjälkeen kun niiden kasarmi viime kuussa valmistui miltei lannoitukseksi, ei niille...

— Lannoitukseksi...? — keskeytti Marcus hämmästyen.

— Niin, kuvittelen vain suurta, neilikulmaista rakennusta, jonka betoniset ulkoseinät täydellisesti kestävät pikatykin tulta, jonka ikkunoissa on vain ampuma-aukkoja ja maurin reunat täynnä pikatykkeitä ja kuularuuskuja! Ja kun se on korkealla kukkulalla, niin todellisuudessa se vallitsee kaupunkia kuin entisajan ryövärilinna ympäristöään... Sentähden ei täällä uskalletukaan mitään.

— Todellakin... — mutisi Marcus huolestuneena. — Luuletko todella, että ne...

— Minä todella pelkään, veli! Ajattele: tuolla torilla on vähintään sata-tuhatta ihmistä... Jospa ne panssariautoilla piirittäisivät koko kaupungin osan... Tämä päällikkö on kerran enantehnyt sellaista — ja niiltä saa muutenkin odottaa mitä tahansa...

Marcus tuijotti hetken synkästi eteenpäin ja sitten lausui päättävästi:

— Sitten mekin jääme vielä tänne — toistaiseksi...

Hän pyysi ystävänsä samaan pöytään ja selitti lyhyesti miten Julia oli pelastunut.

Julia ilostui suuresti nähdessään insinöörin ja kysyi oliko hänen rouvan sa mukana — tämä oli Julian entinen kotiopettajatar. Mutta insinööri kertoi tyytyväisenä, että aamulla oli lähtenyt hänet lasten kanssa kauas maalle.

TELOITTAJAT TYÖSSÄ.

Oli kulunut noin puoli tuntia, he olivat juuri lopettaneet kahvinjuontinsa, kun taas alkoi kuulua kilvasta kiväärirulta — jostakin aivan lähistöltä. He kiihkeivät kaikki nojia ylös huoneustonsa, suoraan kulmahuoneeseen...

Sieltä olikin mainio näköala, sillä hotellirakennus sijaiti ylängöllä. Kaupungista johtavan valtakadun eroitti laaja hotellille kuuluva huvipuistikko;

tämä haasi yhä näköalan laajuutta: koko kaupunginsa kymmenine sivukatuineen näytti lepävään siellä alhaalla, syvyydessä — ikäänkuin tavattoman suuri kartta!

Mutta suuri oli siinä esintyvä näytelmäkin.

Lukematon ihmisjoukko vyöryi esikaupunkia kohten leveätä valtakatua myöten; itse katu näytti liikkuvan mustana koskena — avuttomina kuin rantaan sidotut veneet seisovat kadun syrjällä auto- ja raitioitevaunurivit...

Laukaukset kuuluivat esikaupungilta päin, joune joukko kulki. Ja sitten näkivät he kaukaisen kadunristeyksen ilmestyvän muutamia panssariautoja, alkaneen hurjasti ampua. Sieltä kuului huutoja, näkyi kohotettuja käsiä.

Joukko pysähtyi, se alkoi haaran-tua sivukadulle niinkuin kauhean suuri, monipäinen hirviö — mutta sieltäkin puuskahti vastaan laukausten myrsky!

— Niin käy kuin ajattelin! — sanoi insinööri kiihkeästi.

Kun Julia sai kuulua insinöörin mielipitteen, huudahti hän kiihoittuneena:

— Mutta ei kai ihmisiä sentään ihän syyttömästi saa ampua!

— Ei, ei! — puhui insinööri karmivan katkerasti. — Ei tietystikään syyttä! Mutta tuo ihmisjoukko on aivan varmasti ruvennut mellakoimaan!

Hyökännyt joukon poliisia tai palkkasoturin kimppeup! Täälläkään palkkajoukkojen päällikkö on todellisen kyky siinä suhteessa!

Osa ihmisjoukoista oli kääntynyt toisille sivukaduille ja palasi takaisin — kaikki tiet olivat tukit!

Silloin näytti hurja ratvo valtaavan ihmiset. Villisti huutaen lähti tuo mahtava joukko juoksemaan valtakatua myöten — se näytti puuhaavalla hyökyaalloilla, joka vyöryy yli maiden säiretyään patonsa...

Mutta silloin yhtyi kuularuuskujen kuoroon vielä konetykkien terävä jyrinä...

Marcuksesta tuntui ensin ikäänkuin olisi nähnyt efilaitaisen näyn — mutta heti hän ymmärsi, että tämä oli sata kertaa hirmuisempi! Eilen olivat kaikki marssineet laulaen eteenpäin, mutta tuolla oli naisia, vieläpä lapsiakin ja... Julia muuttui huikeaksi, ja insinööri puri hammastaan — siellä alhaalla tapahtui uskomattoman nopeasti seuraavaa.

Joukon alkupää koetti säihähtää ja ihmiset huusivat kohotetuin käsin — mutta takaapäin ryntävä joukko ei kuulut, ei käsitänyt... Se paloi lumivöyryn voimalla, heidän täytyi mennä eteenpäin — ja kaatua kone-tykkien ja kuularuuskujen kauheasta tulesta — yksikään ei edennyt...

Lopulta alettiin huomata, että jotakin oli hullusti — joukko pysähtyi.

Ja taas se haaran-tui sivukadulle. Mutta silloin muuttui näytelmä uskomattomaksi, sekavaksi painajaisuneksi: Kaikkia katuja myöten lähenivät panssariautot turvaton joukkoa kohten — avankuina suunnaton puristuskone, joka syletellyssään murskaa kalloihokareet, ratakiskot... kaikki...

Silloin puhkesi joukko hirvittävään hätähuutoon, syöksyen sinne tänne mielettömän kauhan vallassa — avankuina sitten piirittämä lammaslau-ma. Se koetti tunkeutua porteilta, mutta täällä oli vain rautaportteja — ja kaikki suljettuja! Hotellin hu-

vipuistoon johtava portti kajahteli laskusta, kumisi tuskahuutojen säestämänä ikäänkuin jokin kaamea kopleman kello... Mutta turhaan... Koneiden jyrinä ja särinä vain kiihtyi yhä kauheammaksi, niiden ristituli alkoi tehdä pyristyttävää jälkeä. Ne lähenivät yhä aseeton joukkoa hiljalleen — kuni julmat jättiläisbämähäkit, jotka ahnaa ja säälittömänä lähestyvät verkkoihin tarkertuneita uhrejaan...

Mutta nyt muuttui Marcus kauhean kalpeaksi, hypähti seisoonalleen huudahtaen päättävästi:

— Ei — tuo ei saa tapahtua!

Sitten hän nopeasti otti matkalaukustaan pienen kuularuuskun patroonavyön, antoi ne insinöörille, käskien lyhyesti:

— Sinähän osaat käyttää tätä. Jos tarvis tulee, niin puolusta häntä vi-

moiseen. Ja kun olen noiden kohdalla, niin menkää pois ikkunan äärestä — ne särkyvät...

— Täällä asti? — kysyi insinööri ihmetellen.

— Tee kuten sanoin! — kuului nopea vastaus.

Julia oli tahtomattaan hiljaa huudahtanut.

Marcus tarttui hänen käteensä ja sanoi hellästi:

— Ja sinä Julia — älä pelkää... Ole valmis lähtemään kymmenen minuutin kuluttua. Tulen silloin!

Julius selasi jo ovella ja he lähtivät alas.

— Marcus! — huudahti Julia kuolemankalpeana ja alkoi juosta hänen jälkeensä.

Muta insinööri tarttui hänen käsiinsä ja sanoi lempeästi:

— Rakas, pieni ystäväni! Te ette saa estää häntä; ajatelkaa — hän voi ehkä pelastaa kymmentuhansien ihmisten elämän...!

— Niin, niin...

Julia oli kauhean tuskan vallassa; jospa ne ampuvat hänet...? Hän pu-toua... koneeseen... ooh! Mutta jos hän voi pelastaa heidät...? Se olisi suuri hyvätyö...

Kun unessa tunsi hän, että insinööri kaari paksun huivin moninkertoimisen päähänsä... Hän alkoi hirtv-

ästi vävistä...

— Älkää nyt! Olkaa vain rauhallinen... Tulkaa toiseen huoneeseen!

— Ei minä tahdon nähdä kuinka hänelle käy! — huudahti Julia kiihkeästi ja meni ikkunan ääreen.

Julia katsahti ylöspäin — ja siellä, huimaavan korkealla näkyi hänen rakastettunsa lentokone!

— Nyt se on heti kohdalla... Tulkaa siis hiukan sivuun — koska hän tahtoi!

Insinöörin ääni tuntui kuitenkin vapisevan jännityksestä ja hän tarttui Julian käteen, vetäen hänet ikkunapielen taakse...

Leimahdus, jyrähdys, helinää, kirkaisu — ja tuo mahtava hotellirakennus vavahti heidän allaan kuin arka hevonen ruokaniskusta...

Kun he toimitivat, ei ikkunas-
sa ollut ainoatakaan lasisiru — kaikki lattialla!

— Mitä... mitä...? — änkytti insinööri kalveten; hän hieroi silmiään — ja katsoi uudelleen kuin jähmettyneenä.

Sinä silleällä kivikadulla, missä muutama sekunti sitten oli neljä suurta, tultasyikevää panssariautoa — siinä ei nyt ollut mitään...

Hän katsoi kirkarilla: laakea, musta syvennys keskellä katua ja sen pohjalla näkyi paksu likavesiputki paljastuneena, särkyneenä...

Leveän kadun kumppaakin puolta reunausti sillä kohdalla matala puura-kennus; niiden katot olivat lentäneet tiehensä kuin pelottavan pyörremyrskyn kynsisissä, ja kaikki lähitalojen ikkuna-aukot ammottivat tyhjinä ja mustina kuin pääkallon silmäaukot...

Insinööri tarttui lempeällä väkivaljalla Julian käteen ja vei hänet sisähuoneeseen, sanoen tyyneesti:

— Kas niin, pieni ystäväni! Valmistautukaa siis lähtemään! Kyllä minä heti ilmoitan teille, kun hän lähtee tännepäin...

— Niin, sanokaa! — huudahti Julia, ja alkoi pukea päällystakkia ylleen.

Taas räjähti! Mutta se oli toisella puolella, eikä vaikuttanut tänne niin ankarasti. Insinööri meni kiireesti Julian luokse ja sanoi vilkkaasti:

— Nyt hän kääntyi tännepäin! Hän tulee pian!

(Jatk.)

— Tehkää kirjatilauksenne Toverin Kirjakaupasta.